



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Danou Černovskou ve věci

žalobce: **E. A.**, narozený dne -
t. č. na adrese -
zastoupený advokátkou Mgr. Pavlínou Zámečnickovou
sídlem Příkop 834/8, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR, Odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu ze dne 2. 10. 2019, č. j.: OAM-82/ZA-ZA06-ZA10-PD3-2012

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného Ministerstva vnitra ČR, Odboru azylové a migrační politiky ze dne 2. 10. 2019, č. j.: OAM-82/ZA-ZA06-ZA10-PD3-2012, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 8 228 Kč k rukám jeho právní zástupkyně Mgr. Pavlíně Zámečnickové, advokátky, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou včas u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 10. 2019, č. j.: OAM-82/ZA-ZA06-ZA10-PD3-2012, jímž mu nebyla

Shodu s prvopisem potvrzuje H. B.

prodloužena doplňková ochrana podle ustanovení § 53a odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

2. Žalobce v žalobě namítal, že nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav, důvody pro udělení doplňkové ochrany nadále trvají, nebylo přihlédnuto ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, bylo vycházeno jen z několika zpráv, situace v Bělorusku se nezlepšila ohledně politických a občanských práv a svobod, rasové diskriminace a politického i kriminálního pronásledování. Zprávy shromážděné žalovaným jsou hodnoceny nevyváženě, strach z nepřiměřeného trestního stíhání je nadále odůvodněný, stále dochází k diskriminaci rasové i politické. Napadené rozhodnutí nebylo dostatečně odůvodněno a je nepřezkoumatelné. Politická a bezpečnostní situace v Bělorusku, pro niž byla doplňková ochrana udělena, se nezměnila, nebylo uvedeno, jaké konkrétní změny v Bělorusku nastaly, proto je rozhodnutí nepřezkoumatelné. Žalobce též uvedl hodnověrný příběh stran obav z hrozícího nezákonného trestního stíhání ve vlasti a podklady obsažené ve správním spisu takový průběh potvrzují, jeho obavy jsou důvodné, a to i s ohledem na zprávy obsažené ve správním spisu, jež se zabývají politickými poměry a dodržováním lidských práv. Věrohodnost žalobcovy výpovědi nebyla nikterak zpochybněna. Ke zrušení mezinárodního zatýkacího rozkazu došlo ještě dříve, než byla žalobci doplňková ochrana udělena poprvé, tudíž ani v tomto ohledu nedošlo k žádné změně.
3. Na základě výše uvedeného žalobce navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.
4. Žalovaný se k žalobě vyjádřil, když po rekapitulaci dosavadního průběhu řízení a žalobních námitek vyslovil s žalobou nesouhlas. Napadené rozhodnutí je zákonné, byl dostatečně zjištěn skutkový stav, případ byl posuzován ve všech souvislostech, žalovaný se zabýval všemi skutečnostmi, jež žalobce sdělil, a opatřil si potřebné podklady. Podmínky pro prodloužení doplňkové ochrany nebyly splněny, v Bělorusku došlo k podstatnému zlepšení poměrů. V azylovém řízení nevzněl žalobce proti podkladům žádné námitky. Žalobu navrhl žalovaný zamítnout.
5. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů ve smyslu ustanovení § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „SŘS“).
6. Soud ve věci rozhodl bez jednání, protože postupoval dle ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) SŘS.
7. Ze správního spisu bylo zjištěno, že dne 29. 10. 2018 doručil žalobce žalovanému žádost o prodloužení doplňkové ochrany v ČR. V žádosti žalobce tvrdil, že žádá z politických důvodů a z důvodu policejní bezprávnosti.
8. Během pohovoru vedeného dne 10. 5. 2019 žalobce dále uvedl, že žádá z důvodu rasové diskriminace, důvod je stejný, navíc byl roku 2012 hledaný Interpolem; před půl rokem dostal od policie dopis z Běloruska, asi již není stíhán, šlo o nějaké zprávy v bance, kde dříve pracoval, nyní jej už asi nehledají, nechtějí jej. Měl někoho podplácet stran cenných papírů. Z dopisu nebylo nic jasné, po konzultaci s matkou a běloruským právníkem se ale rozhodl nevracet, neví se, o čem jde, co po něm chtějí. Ve vlasti byl naposledy roku 2002, nic se tam nezměnilo. Roku 2012 bylo řešeno jeho vydání do Běloruska, byl hledán Interpolem, bylo to ještě předtím, než mu byla udělena doplňková ochrana. Neví, co po něm chce běloruská policie nyní, podle právníka může být stíhán i přes dopis, který

Shodu s prvopisem potvrzuje H. B.

obdržel. O mezinárodní ochranu žádal kvůli rasové diskriminaci a politickým důvodům, jeho kamarádi byli ve spolku Červená mládež, žalobce tam nebyl, ale s kamarády občas navštívil mítink, kamarádi pak byli trestně stíháni a vyhozeni z vysoké školy; účastnil se dvou mítinků v letech 1998 a 1999, šlo o protivládní akce, neměl žádnou aktivní roli a v souvislosti s účastí neměl žádné potíže. Obecná situace ve vlasti, kvůli níž mu byla udělena doplňková ochrana, se vůbec nezlepšila, prezident je stále stejný. Bojí se trestního stíhání, po konzultaci s právníky ví, že by se vše dělo dle plánů policie, nemohl by se trestnímu stíhání reálně bránit, ač by takovou možnost dle zákona měl. Když probíhalo vydávací řízení, hrozilo mu dle dokumentů 15 let odnětí svobody. Soudy v Bělorusku nefungují.

9. Podle zprávy Ministerstva spravedlnosti ČR ze dne 2. 4. 2019 byl proti žalobci vydán mezinárodní zatýkácí rozkaz dne 15. 4. 2003, avšak dne 12. 3. 2012 byl zrušen, žádná další extradiční žádost nebyla v této věci podána.
10. Dne 2. 9. 2019 se žalobce spolu se svou právní zástupkyní mohli seznámit s podklady rozhodnutí. Právní zástupkyně se s podklady seznámila a pořídila si jejich fotokopii, uvedla, že dopis od policie se žalobci nepodařilo dohledat, a požádala o lhůtu k dodatečnému vyjádření. V dodatečném vyjádření ze dne 25. 9. 2019 potvrzuje právní zástupkyně důvody uvedené během pohovoru, o zájmu běloruských státních orgánů o žalobce svědčí důkazy obsažené ve správním spisu, běloruský právník mu nedoporučil návrat do vlasti, běloruské státní orgány se mohou snažit žalobce vylákat, v Bělorusku se nic nezměnilo; podle přiloženého dopisu od matky se běloruská policie o žalobce nadále zajímá.
11. Dále soud přistoupil k vlastnímu posouzení žalobních námitek.
12. Žalobci byla původním rozhodnutím ze dne 16. 10. 2013, č. j.: OAM-82/ZA-ZA06-ZA14-2012, přiznána doplňková ochrana kvůli vážné újmě v podobě mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, která by mu v případě návratu do vlasti hrozila vzhledem k nepříznivé bezpečnostní situaci v Bělorusku, která se vyhrotila po posledních prezidentských volbách v prosinci 2010. Aktuální situace v zemi původu byla v původním rozhodnutí specifikována tak, že soudnictví je řízené režimem, není zaručeno právo na spravedlivý proces, existují ale i případy, kdy se běloruští občané svých práv u soudu domohli, novela z roku 2012 ještě zintenzivnila vládní dohled nad organizacemi a aktivisty občanské společnosti, ve vězení zůstávalo nejméně 12 politických vězňů, nadále se objevují obvinění z mučení a špatného zacházení ve vazbě, parlamentní volby z roku 2012 byly nesvobodné a nespravedlivé a jejich výsledkem byl zákonodárny sbor bez zastoupení opozice, režim nadále tvrdě zasahoval proti všem formám protestu, např. byly zabaveny kanceláře lidskoprávní organizace Vjasna, existovaly sankce EU týkající se zákazu vstupu běloruských politiků a podnikatelů do schengenského prostoru, došlo k zásahům policie v kancelářích opozičního hnutí Mluv pravdu, organizátoři internetového odporu proti prezidentovi byli zatýkáni, zadržení byli novináři fotografující plyšové medvídky na podporu lidských práv, věznění předsedy Vjasny již trvá dva roky, proti jeho zadržení roku 2011 protestovala i česká diplomacie. Žalovaný též v původním rozhodnutí konstatoval, že žalobci nehrozí vážná újma ve vztahu k podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany v ČR. Doplňková ochrana byla žalobci prodloužena rozhodnutími ze dne 23. 10. 2014, č. j.: OAM-82/ZA-ZA06-HA08-PD1-2012, a ze dne 7. 11. 2016, č. j.: OAM-82/ZA-ZA06-ZA08-PD2-2012, s tím, že se na uvedené situaci nic nezměnilo.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. B.

13. Po přezkoumání žalobních bodů dospěl soud k závěru, že žalovaným zjištěný skutkový stav je v rozporu se správním spisem.
14. Má-li žalovaný prodloužení doplňkové ochrany odepřít, musí prokázat zásadní změnu okolností v těch aspektech, jež dříve považoval za klíčové. Rozhodnutí o prodloužení doplňkové ochrany není rozhodnutím „na zelené louce“, kdy se od základu zkoumají důvody pro udělení mezinárodní ochrany, jako je tomu při první žádosti o mezinárodní ochranu. Jádrem prodlužovacího řízení podle ustanovení § 53a odst. 4 zákona o azylu představuje posouzení toho, zda se zásadním způsobem změnily okolnosti, jež vedly k udělení mezinárodní ochrany. Fakticky se jedná o jakýsi přezkum, který vychází z původního rozhodnutí a konfrontuje jej s aktuální situací. Stěžejní důvody, jež dříve vedly k udělení doplňkové ochrany, nelze v prodlužovacím řízení zpětně měnit nebo dokonce doplňkovou ochranu neprodloužit s odůvodněním, že mezinárodní ochrana neměla být v původním rozhodnutí vůbec udělena.
15. K obdobným závěrům došel i Nejvyšší správní soud; své názory vyjádřil v právní větě k rozsudku ze dne 29. 6. 2011, č. j.: 7 Azs 21/2011 – 57: *„Odnětí doplňkové ochrany podle § 17a odst. 1 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je možné, pouze pokud okolnosti, které vedly k jejímu udělení, zanikly nebo se změnily do té míry, že jí již není zapotřebí. Pro účely rozhodování o odnětí doplňkové ochrany jsou tyto okolnosti fixovány v důvodech rozhodnutí o jejím udělení a následně je nelze beze změny či zrušení tohoto rozhodnutí (např. cestou mimořádných opravných prostředků) měnit. Důvodem odnětí doplňkové ochrany podle § 17a odst. 1 písm. a) citovaného zákona proto nemůže být, dospěje-li správní orgán dodatečně k závěru, že tato ochrana vůbec neměla být rozhodnutím o jejím udělení poskytnuta, a snaží-li se jejím odnětím „revidovat“ původní rozhodnutí.“* Byť se judikát explicitně týká ustanovení § 17a zákona o azylu (vznik důvodů pro odejmutí doplňkové ochrany), musí se totožný způsob posouzení použít i u druhé kumulativní podmínky (žadatelé hrozí i nadále vážná újma ve smyslu ustanovení § 14a zákona o azylu).
16. V napadeném rozhodnutí odůvodňuje žalovaný podstatnou změnu situace tím, že se bezpečnostní poměry zásadně zlepšily, obavy z trestního stíhání jsou neopodstatněné, rodinné vazby nejsou důvodem pro prodloužení doplňkové ochrany, žalobci nehrozí poškození za pobyt v zahraničí a podání azylové žádosti.
17. Pokud jde o příkoří z důvodu pobytu v zahraničí, nemůže být kvůli tomu žalobci doplňková ochrana neprodloužena, neboť z tohoto důvodu mu tento typ mezinárodní ochrany udělen nebyl. V původním rozhodnutí je navíc výslovně uvedeno, že žalobci nehrozí vážná újma ve vztahu k podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany v ČR.
18. Co se týká žalobcových obav z trestního stíhání a rodinných důvodů, nejedná se o podstatnou změnu okolností, jež k udělení doplňkové ochrany vedly, neboť doplňková ochrana byla žalobci udělena kvůli nepříznivé bezpečnostní situaci a obavy z trestního stíhání kvůli finančním machinacím ani rodinné důvody nebyly v původním rozhodnutí ve vztahu k vážné újmě vůbec vyhodnoceny. Ostatně, jak správně podotkl žalobce, ke zrušení mezinárodního zatýkácího rozkazu došlo ještě dříve, než byla žalobci udělena mezinárodní ochrana poprvé (to však neznamená, že žalobci ve vlasti reálně nehrozí vážná újma kvůli trestnímu stíhání, jak bude uvedeno níže).
19. Poslední důvod pro neprodloužení doplňkové ochrany představovalo zlepšení situace v zemi původu.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. B.

20. Podle informace Odboru azylové a migrační politiky ze dne 14. 6. 2019 náleží výkonná moc prezidentu republiky, jímž je od roku 1994 Alexandr Lukašenko, který konsolidoval moc nad všemi institucemi v zemi, žádné prezidentské volby včetně těch roku 2015 nesplňovaly mezinárodní standardy a nebyly svobodné ani spravedlivé, poslední parlamentní volby byly hodnoceny jako volby prezidentské, ač byl zvolen opoziční zástupce, parlament má podřízenou roli, prakticky o všem rozhoduje prezident. Běloruské bezpečnostní složky se uchýlovaly k mučení či jinému krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestání, např. byly vyslýchány, roku se nevyskytla informace o mimosoudní popravě ani úmrtí v důsledku mučení, roku 2015 došlo k opětovnému navázání vztahů Běloruska s USA a EU včetně zrušení sankcí poté, co režim učinil některé pozitivní kroky v oblasti lidských práv a propustil politické vězně; pachatelé porušování lidských práv a mučení byli potrestáni jen sporadicky, mučení se objevovalo u policie, tajných služeb i v armádě, některým občanům bylo omezováno právo na cestování; v zemi je stále uplatňován a vykonáván trest smrti bez náznaku ukončení praxe, roku 2018 byli popraveni minimálně čtyři lidé a minimálně dva lidé byli k trestu smrti odsouzeni, roku 2019 byl k smrti odsouzen jeden člověk (údaj z 9. 1. 2019), vykonání trestu smrti je klasifikováno jako státní tajemství a příbuzní i odsouzení jsou o jeho výkonu informováni jen s krátkým časovým předstihem.
21. Informace Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 6. 6. 2019 se týká dlouhodobého pobytu občanů v zahraničí a podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Z těchto důvodů však žalobci doplňková ochrana udělena nebyla.
22. Dle informace Jamestown Foundation ze dne 18. 1. 2018 proběhlo v zemi roku 2017 několik zlepšení i zhoršení, byl překonán ekonomický pokles, prezidentský výnos měl odstranit omezení pro podnikatelskou činnost, v běloruské společnosti došlo k posunu dělících linií od menšinové opozice a vládě nakloněné většině k umírněným skupinám a nejradikálnějším elementům obou stran, oficiálně byla zaregistrována občanská kampaň Mluvte pravdu, jež se staví proti vládě, ale nebrání se spolupráci s ní; dosud nejsilnější moc získaly technokratické a podnikatelské elementy v rámci vládnoucí elity, jež mohou v zemi umožnit vznik skutečně veřejné politiky, členové podnikatelské vrstvy apelovali na běloruskou opozici, aby nečeřila vodu. Probíhal proces s třemi běloruskými novináři, kteří údajně očerňovali Bělorusko v ruských médiích. Pro občany 80 zemí byly zavedeny bezvízové pětidenní cesty do země, určitou změnu zaznamenala politika Západu vůči Bělorusku; 25. 3. bylo zadrženo nemálo účastníků shromáždění v Minsku demonstrujících proti výnosu o sociálních parazitech, v následném soudním procesu bylo propuštěno více než třicet podezřelých.
23. Podle zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA ze dne 13. 3. 2019 je Bělorusko autoritářský stát, moc koncentruje prezident, nebyly svobodné a spravedlivé volby, prezident vládu upevnil vydáváním despotických výnosů, žádné prezidentské volby nesplňovaly mezinárodní standardy, stejně tak tomu bylo u parlamentních voleb z roku 2016, skutečnou nadvládu nad bezpečnostními silami měl prezident; docházelo k potížím v oblasti lidských práv, např. mučení, svévolnému zatýkání a věznění, podmínky ve vězení byly život ohrožující, docházelo k svévolnému či nezákonnému zasahování do soukromí, neopodstatněně se omezovala svoboda projevu, tisku a internetu, existovala cenzura a byly blokovány webové stránky, vládní úředníci se dopouštěli pomluv a křivých obvinění, novináři čelili násilí a věznění, omezení svobody sdružování a shromažďování byla tvrdá, za svolávání pokojných demonstrací byly ukládány soudní tresty, zaváděly se zákony

Shodu s prvopisem potvrzuje H. B.

kriminalizující činnost a financování úředně neschválených skupin, omezovala se svoboda pohybu, občanská práva bývalých politických vězňů zůstala z velké části omezena, vlekoucí se případy politicky motivovaných zmizení nebyly prošetřeny, omezovala se politická účast, korupce panovala ve všech větvích vládního aparátu a objevovala se tvrzení o nucených potratech a obchodu s lidmi, činitelé na všech úrovních fungovali beztrestně, nebyly podniknuty kroky k potrestání úředníků porušujících lidská práva. Nové případy zmizelých osob nejsou známy. Bezpečnostní složky včetně KGB zadržené byly, často když pracovali v utajení a civilním oděvu, policisté bili osoby během zatýkání, s vyšetřovanými bylo špatně zacházeno, podezřelí byli fyzicky a psychicky týráni, noví armádní rekruti byli šikanováni včetně bití, někteří důstojníci byli stíháni a odsouzeni; podmínky ve vězeních byly špatné a mnohdy ohrožovaly život či zdraví, fyzické podmínky byly tristní, úřady někdy neumožňovaly posílat vězňům balíčky, jídlo a hygienické potřeby, vazební zařízení i věznice byly přeplněny, vězni byli úředními činiteli rutinně napadáni, vězeňská správa využívala spoluvězně, aby zastráovala politické vězně a vynucovala jejich doznání, úřady politickým vězňům nevysvětlily práva, nechránily je a nadměrně trestaly za mírná provinění proti vězeňským předpisům, nezávislí obhájci lidských práv nemohli věznice navštívit ani poskytnout vězňům konzultaci, spoluzakladatel nevládní organizace Platforma byl obětí špatného zacházení a nelidských vězeňských podmínek, byl též bit spoluvězněm, za údajné porušování vězeňského řádu byl nadále izolován, jeho stížnosti na špatné zacházení soudy zamítaly, vězeňské orgány nepředávaly stížnosti nadřízeným orgánům a neposkytovaly vězňům odpovědi na jejich stížnosti, pro podání stížností byli vězni trestáni a šikanováni. Nebyla respektována omezení svévolného věznění, osoby byly uvěznovány a zatýkány z politických důvodů, v době před protesty a dalšími veřejnými akcemi, během nich i po nich byla používána správní opatření k uvěznění politických aktivistů, policie ignorovala povinnost požádat prokurátora o povolení zadržet osobu na dobu delší než tři hodiny, stížnostem na nezákonné zadržení nebyla věnována pozornost, docházelo k politicky motivovanému zadržování opozičních aktivistů a aktivistů občanské společnosti, 21. 3. byli zatčeni tři opoziční aktivisté podporující bývalého prezidentského kandidáta v plánech stát 25. 3. v čele nepovoleného pochodu v Minsku, jeden z aktivistů byl uvězněn na deset dní, protože v listopadu 2017 vyzval v rozhovoru občany, aby se zúčastnili nepovolené demonstrace, skupina pozorovatelů monitorujících protest dne 25. 3. byla zadržena policií, byli drženi osm hodin venku u zdi bez jídla, pití, osobní hygieny a přístupu k obhájci, jedna z pozorovatelek byla po podání stížnosti vyslýchána; podezřelý z trestného činu smí být zadržen až na 10 dní bez formálního obvinění, pod oficiální záminkou ověření totožnosti byly osoby často zadržovány několik hodin, technika byla často užívána vůči opozici. Soudy nebyly nestranné a nezávislé, docházelo k politickým zásahům do jejich činnosti, docházelo k odsouzení na základě politicky motivovaných obvinění, před postoupením věci soudu neměla obhajoba k dispozici spisový materiál, nezávislé právničky byla komisí ministerstva spravedlnosti odebrána licence k provozování právní praxe, její odvolání bylo zamítnuto, minimálně sedmi dalším obhájcům bylo uloženo znovu složit advokátní zkoušku. Nebylo respektováno právo na spravedlivý a veřejný proces, nedodržovala se presumpce neviny ani jiná práva obhajoby, členové nevládních organizací nemohli u soudu zastupovat osoby, jež nebyly z jejich organizace, v neprospěch obžalovaných byly soudy často připuštěny výpovědi získané za užití síly či pohrůzek. Místní organizace na ochranu lidských práv informovaly o několika seznamech politických vězňů, Vjasna a Běloruský helsinský výbor uznaly jako vězně svědomí dvě osoby; bývalí političtí vězni propuštění v srpnu 2015 nemohli na konci roku nadále

Shodu s prvopisem potvrzuje H. B.

vykonávat některá občanská a politická práva. Nestranné a nezávislé nebylo ani civilní soudnictví. Úřady používaly k narušování soukromí odposlechy, kamerové sledování a síť informátorů, bránění zásahům do soukromí může být trestně stíháno, i když byl zásah nezákonný, KGB může kdykoliv vstoupit do jakékoliv budovy, na hranicích a letištích docházelo k cíleným a svévolným prohlídkám opozičních vůdců a vůdců občanské společnosti, úřady běžně sledovaly obydlí, telefony a počítače, byly sledovány rozhovory a aktivity členů opozice a významných členů skupin občanské společnosti, o nezávislých novinářích a demokratických aktivistech vláda nadále sbírala a získávala osobní informace podnikáním razíí a zabavováním počítačů; telefony nesmí být užívány k účelům v rozporu se státními zájmy a veřejným pořádkem, osobám, které povinnost poruší, může ministerstvo komunikací ukončit poskytování telefonních služeb. Pronásledování byli i rodinní příslušníci čelných představitelů nevládních organizací.

24. Ze zpráv obsažených ve správním spisu vyplývá, že se lidskoprávní situace v žalobcově vlasti od vydání původního rozhodnutí, jímž mu byla udělena doplňková ochrana, nikterak nezlepšila. Soudnictví je řízené režimem a neexistují záruky spravedlivého procesu, vládní dohled nad organizacemi a aktivisty občanské společnosti nadále probíhá, přestože v srpnu roku 2015 (tedy více než rok před posledním prodloužením doplňkové ochrany) byli propuštěni političtí vězni, v Bělorusku stále k politicky motivovanému věznění dochází, mučení a špatné zacházení ve vazbě stále pokračuje, parlamentní ani prezidentské volby nebyly svobodné ani spravedlivé, do parlamentu byl sice zvolen opoziční zástupce, reálnou moc však stejně uzurpoval prezident, který nadále vládne prostřednictvím výnosů, tvrdé zásahy proti všem formám protestů jsou z podkladů nadále zjevné. Některé náznaky zlepšení jsou toliko marginální a vztah zemí EU a USA k Bělorusku není sám o sobě podstatný a svědčí spíše o diplomatické aktivitě v době rusko-ukrajinských sporů než o zlepšování běloruské lidskoprávní situace. Informace Jamestown Foundation ze dne 18. 1. 2018, která je k situaci relativně optimističtější, hledí na Bělorusko spíše pohledem ekonomických faktorů a mezinárodních vztahů, jde navíc o stručnou a velmi obecnou zprávu, která nemůže vyvrátit poznatky podrobnější, ve vztahu k lidským právům adresnější a více než o rok aktuálnější zprávy Ministerstva zahraničí USA ze dne 13. 3. 2019.
25. Situace v zemi původu tak, jak ji charakterizoval žalovaný v původním rozhodnutí (vizte odst. 12 tohoto rozsudku), se od té doby podstatně nezměnila, což bez důvodných pochybností prokazují podklady obsažené ve správním spisu. Tvzení o podstatném zlepšení poměrů v Bělorusku je tak v přímém rozporu se správním spisem, resp. shromážděnými zprávami o zemi původu, které jsou jeho součástí. Neobstojí tak ani poslední důvod pro neprodloužení doplňkové ochrany, který žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl.
26. Dále se soud věnoval žalobcovým obavám z trestního stíhání kvůli finančním machinacím. V původním rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany ze dne 16. 10. 2013 se žalovaný této okolnosti ve vztahu k vážné újmě dle ustanovení § 14a odst. 1, odst. 2 písm. b) nevěnoval; na s. 8 původního rozhodnutí je pouze zmíněna obava z trestního stíhání kvůli finančnímu podvodu, pak je posouzeno nebezpečí z důvodu dlouhodobého pobytu v zahraničí a podání azylové žádosti, následně je v obecné rovině hodnocena situace v zemi původu a poté je konstatován závěr, tj. hrozba vážné újmy kvůli nepříznivé bezpečnostní situaci. V napadeném rozhodnutí se proto žalovaný měl s žalobcovými obavami vypořádat, což učinil, avšak jeho závěr není uspokojivý. Žalobce nemohl být stran obav konkrétnější,

Shodu s prvopisem potvrzuje H. B.

neboť věc probíhala v zemi původu v jeho nepřítomnosti, mezinárodní zatýkácí rozkaz byl roku 2012 stažen, ale žalobcova matka, jak vyplývá z jejího dopisu, byla stále obtěžována běloruskými státními orgány, žalobce sice měl dostat dopis o zastavení trestního stíhání, ale jeho běloruský právník označil jednání státních orgánů za podivné a potenciálně motivované vylákat žalobce do vlasti. Za těchto okolností nemohou k vyvrácení žalobcových obav postačovat zprávy o zemi původu, jež hovoří o prostředí elementární nezákonnosti, policejní zvůli, mučení podezřelých, strašných podmínkách ve vazbě i věznicích (prostředí ohrožující zdraví i život) a zpolitizovaném soudnictví, které nezajišťuje samotné základy spravedlivého procesu, presumpci neviny ani právo na reálnou obhajobu. Ani v tomto ohledu se tudíž žalovanému nepodařilo vyvrátit pochyby o možné vážné újmě, jež by žalobci mohla hrozit.

27. Vzhledem k tomu, že skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu se spisem, bylo nutno tuto vadu subsumovat pod ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) SŘS.
28. Ze všech výše uvedených důvodů soud na základě ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) SŘS žalobou napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.
29. Jelikož podklady obsažené ve správním spisu bez důvodných pochybností prokazují, že se poměry v žalobcově vlasti podstatně nezlepšily, žalovaný v novém rozhodnutí, za předpokladu trvání stávajících poměrů, dojde k závěru, že k podstatné změně bezpečnostní situace v Bělorusku od posledního prodloužení doplňkové ochrany dne 7. 11. 2016 nedošlo. Podle ustanovení § 78 odst. 5 SŘS je žalovaný tímto právním názorem Městského soudu v Praze vázán.
30. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 SŘS, podle kterého má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem. Náklady vynaložené žalobcem na dané řízení představují náhradu nákladů právního zastoupení spočívající v odměně za dva úkony právní služby podle ustanovení § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a) a d) a § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) po 3 100 Kč, tedy celkem 6 200 Kč. Dále mu byla přiznána náhrada hotových výdajů za dva úkony právní služby podle ustanovení § 13 odst. 4 advokátního tarifu po 300 Kč; paušální náhrada tedy činí 600 Kč. Odměna ustanovené právní zástupkyně tak byla vyměřena v částce 6 800 Kč bez DPH. Odměna advokátky byla poté zvýšena ještě o DPH ve výši 21 %, tj. 1 428 Kč, takže činí celkem i s daní 8 228 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů ode dne jeho doručení při splnění podmínek § 103 odst. 1 SŘS kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu v Brně.

Stěžovatel v řízení o kasační stížnosti, pokud nemá vysokoškolské právnické vzdělání, musí být zastoupen advokátem podle § 105 odst. 2 SŘS.

Kasační stížnost směřující jen proti výrokům o nákladech řízení je nepřipustná.

Praha 16. dubna 2020

Mgr. Dana Černovská v.r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje H. B.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. B.